



Република Србија  
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД  
Рев 6161/2020  
21.01.2021. године  
Београд

**У ИМЕ НАРОДА**

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... - село ..., ББ из ... - село ... и ВВ из ..., чији је пуномоћник Иво Струјић адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4636/20 од 24.09.2020. године, у седници већа одржаној дана 21.01.2021. године, донео је

**ПРЕСУДУ**

**ПРЕИНАЧУЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4636/20 од 24.09.2020. године и пресуда Вишег суда у Београду П 4097/19 од 11.03.2020. године у делу другог и петом ставу изреке, тако што **СЕ ОДБИЈА** тужбени захтев којим је тужилац ББ тражио да се утврди да је Закључком Владе Републике Србије бр. 401-161/2008-1 од 17.01.2008. године повређено начело једнаких права и обавеза чиме је према њему, као ратном војном резервисти и учеснику ратних сукоба 1999. године, извршена дискриминација по основу места пребивалишта и да **СЕ ОБАВЕЖЕ** тужена да му накнади трошкове поступка у износу од 57.283,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

У преосталом делу ревизија тужене, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4636/20 од 24.09.2020. године, **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

**ОБАВЕЗУЈЕ СЕ** тужилац ББ да на име трошкова целокупног поступка исплати туженој износ од 30.000,00 динара у року од 15 дана од достављања преписа пресуде.

**Образложење**

Пресудом Вишег суда у Београду П 4097/19 од 11.03.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор апсолутне ненадлежности тог суда. Ставом другим изреке, усвојен је тужбени захтев и утврђено да је Закључком Владе Републике Србије број 401-161/2008-1 од 17.01.2008. године повређено начело једнаких права и обавеза чиме је извршена дискриминација по основу места пребивалишта према тужиоцу АА и ББ као ратним војним резервистима и учесницима ратних сукоба 1999. године. Ставом трећим изреке, констатовано је да је тужба тужиоца ВВ повучена. Ставом четвртим

изреке, обавезана је тужена да накнади тужиоцу АА трошкове парничног поступка у износу од 57.283,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до исплате, под претњом принудног извршења. Ставом петим изреке, обавезана је тужена да накнади тужиоцу ББ трошкове парничног поступка у износу од 57.283,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, под претњом принудног извршења. Ставом шестим изреке, обавезан је тужилац ВВ да накнади туженој трошкове парничног поступка у износу од 12.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писаног отправка пресуде са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, под претњом принудног извршења.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4636/20 од 24.09.2020. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 4097/19 од 11.03.2020. године у другом, четвртном и петом ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију из свих законских разлога.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија тужене делимично основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Наводима ревизије да побијана пресуда нема ваљаних разлога на којима је заснована и да су они који су дати нејасни и противречни, указује се на постојање недостатака због којих се њена правилност не може испитати и на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из тачке 12. става 2. наведеног члана, која није законом предвиђени разлог за овај ванредни правни лек (члан 407. став 1. тачка 2. ЗПП). Ревизијски навод о битној повреди одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП је паушалан, зато што тужена не наводи ниједну процесну одредбу коју другостепени суд није применио или је погрешно применио, а што је било или могло бити од утицаја на правилност одлуке о жалби.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци АА и ББ имају пребивалиште на територији ... . Обојица су учесници рата као припадници резервног састава бивше Војске Југославије - тужилац АА у периоду од 24.03.1999. године до 18.05.1999. године и од 27.05.1999. године до 22.06.1999. године, а тужилац ББ у периоду од 24.03.1999. године до 21.06.1999. године. Тужиоцу ББ исплаћена је накнада за учешће у рату. Споразумом закљученим са штрајкачким одборима ратних војних резервиста из неразвијених општина Куршумлија, Лебане, Бојник, Житорађа, Дољевац, Прокупље и Блаце, Влада Републике Србије се обавезала да тим општинама исплати новчану помоћ. Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године прихваћена је информација о потреби обезбеђења средстава за исплату помоћи означеним неразвијеним општинама и предвиђено да ће критеријуме за њену расподелу сачинити заједничке комисије састављене од представника локалне самоуправе и штрајкачких одбора ратних војних резервиста. Сагласно том Закључку, право на добијање новчане помоћи стиче сваки ратни војни резервиста из наведених општина који достави

правноснажну пресуду на основу одрицања од тужбеног захтева против Републике Србије ради исплате накнаде, као и писмену изјаву да нема даљих потраживања по том основу од тужене државе.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбене захтеве тужилаца АА и ББ. По становишту суда, тужиоци су Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године дискриминисани по месту њиховог пребивалишта, јер је ратним војним резервистима са пребивалиштем на територији општина наведених у том акту вршена исплата накнаде за учешће у рату (ратне дневнице) чак и онда када им је таква накнада већ била исплаћена у вансудском поступку.

Правилно су нижестепени судови утврдили да је означеним Закључком Владе Републике Србије извршена дискриминација тужиоца АА по месту његовог пребивалишта.

Општа забрана дискриминације предвиђена је чланом 1. Протокола 12. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. Одредбом члана 21. став 1. и 3. Устава Републике Србије прописано је да су пред Уставом и законом сви једнаки и да је забрањена свака дискриминација, непосредна и посредна, по било ком основу. Према ставу 4. те одредбе, не сматрају се дискриминацијом посебне мере које Република Србија може увести ради постизања пуне равноправности лица која су у суштински неједнаком положају.

Пребивалиште је, уз лично име и држављанство, атрибут сваког физичког лица. Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године неоправдано су привилеговани резервисти са пребивалиштем на територији седам општина наведених у том акту, у односу на ратне војне резервисте са пребивалиштем на територији свих других општина. Иако је у Закључку наведено да ће се новчана средства уплаћена означеним општинама исплаћивати као социјална помоћ, очигледно је да се радило о исплати накнаде (ратних дневница) војним резервистима. На такав закључак упућују услови наведени у Закључку - одрицање од тужбеног захтева за исплату тих накнада, али и то што војни резервисти нису били у обавези да доказују своје имовно стање, односно социјалну угроженост.

Тужилац АА налазио се у истој ситуацији као и војни резервисти са пребивалиштем у општинама наведеним у Закључку Владе Републике Србије од 17.01.2008. године - учествовао је у одбрани земље у време проглашеног ратног стања и по том основу остварио право на накнаду (ратне дневнице) која му није исплаћена, а право на њихову исплату није могао остварити на основу донетог Закључка Владе Републике Србије јер није имао пребивалиште на територији општина које су наведене у том акту.

Правилност побијане пресуде у погледу одлуке о тужбеном захтеву тужиоца АА не доводи се у сумњу наводима ревизије ни са становишта примењеног материјалног права.

Међутим, основано се ревизијом тужене указује да је материјално право погрешно примењено приликом одлучивања о тужбеном захтеву тужиоца ББ.

Закључком Владе Републике Србије од 17.01.2008. године и са њим повезаним Споразумом од 11.01.2008. године право војних резервиста на новчану помоћ условљено је достављањем правноснажне пресуде на основу одрицања од тужбеног захтева за исплату накнаде за учешће у рату и писаном изјавом да по том основу војни резервиста нема даљих потраживања према држави. Из тако постављених услова следи да се накнада за учешће у рату по означеном Закључку, под видом социјалне помоћи, исплаћује војним резервистима који се одрекну тужбеног захтева у поступку пред судом покренутом ради наплате ратних дневница које им нису исплаћене и одрицањем од било каквих даљих потраживања по том основу од тужене државе. Зато се у истом положају са војним резервистима са пребивалиштем на територији општина наведених у Закључку Владе Републике Србије од 17.01.2008. године могу налазити само војни резервисти са пребивалиштем на територији свих других општина којима није исплаћена накнада за учешће у рату (ратне дневнице), односно чији су тужбени захтеви за њихову исплату одбијени због одрицања тужилаца од таквих захтева. Не постоји дискриминација ако су војни резервисти у потпуности остварили право на исплату ратних дневница које им по прописима припадају.

У конкретном случају, тужиоцу ББ је исплаћена накнада за учешће у рату (ратне дневнице). Због тога се он не налази у истом положају као војни резервисти са пребивалиштем на територији општина наведених у Закључку од 17.01.2008. године, који новчану помоћ могу остварити само ако се одрекну од права на исплату те накнаде. Околност да су комисије у јединицама локалне самоуправе (формиране на основу тачке 4. Закључка Владе Републике Србије од 17.01.2008. године), судећи по овереним изјавама ГГ из ... и ДД из ..., вршиле исплату новчане помоћи и војним резервистима којима су ратне дневнице исплаћене није од утицаја за одлуку у овом спору. Таква исплата вршена је супротно циљу донетог Закључка који тужилац означава као акт којим је извршена његова дискриминација.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 1. ЗПП одлучено је као у првом, а на основу члана 414. став 1. истог закона као у другом ставу изреке.

Одлука садржана у трећем ставу изреке донета је применом члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП, тако што је тужилац ББ обавезан да надокнади туженој трошкове целокупног поступка у укупном износу од 30.000,00 динара и то за састав одговора на тужбу у износу од 6.000,00 динара и за састав жалбе и ревизије у износу од по 12.000,00 динара.

**Председник већа - судија  
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка  
Управитељ писарнице  
Марина Антонић